

SİRKÜLER
Sayı: 2018/060

İstanbul, 26.03.2018
Ref: 4/060

Konu:
TİCARİ DEFTERLERE İLİŞKİN TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİKLER YAPILMIŞTIR

22.03.2018 tarih ve 30368 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ ile, anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin kuruluş safhasında defterlerinin açılış tasdiklerinin ticaret sicil müdürlüklerinde yapılması ve kooperatiflerin muhasebe usulleri ve tutacakları defterler ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Bilindiği üzere “Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ” ile gerçek ve tüzel kişi tacirler tarafından fiziki veya elektronik ortamda tutulacak ticari defterlerin nasıl tutulacağı, defterlerin kayıt zamanını, onay yenileme ile açılış ve kapanış onaylarının şekli ve esaslarına ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. Söz konusu tebliğin 4 ila 22. maddeleri fiziki ortamda tutulacak defterler ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

7099 sayılı Kanun ile Kooperatifler Kanunu’nun “Muhasebe usulü ve defterler” başlıklı 89. maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

Değişiklik öncesi madde metni:

Değişiklik sonrası madde metni:

Kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, kooperatif merkez birliklerinin ve Türkiye Millî Kooperatifler Birliği’nin muhasebe usulleri ve mecbur olarak tutacakları defterler Ticaret Bakanlığı’na belirtilebilir.
Vergi Usul Kanunu’nun bu hususlarla ilgili hükümleri saklıdır.

Kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, kooperatif merkez birliklerinin ve Türkiye Millî Kooperatifler Birliği’nin muhasebe usulleri ve mecbur olarak tutacakları defterler **hakkında 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’na çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.**
Vergi Usul Kanunu’nun bu hususlarla ilgili hükümleri saklıdır.

Tebliğde yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir:

1 –Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin “**Tanımlar**” başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki (1) bendi eklenmiştir.

Değişiklik öncesi madde metni:

Değişiklik sonrası madde metni:

<p>b) Genel kurul: Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde genel kurulu, şahıs şirketlerinde ortaklar kurulunu ve gereğinde ortakların tümünü,</p> <p>h) Yönetim kurulu: Anonim şirketlerde yönetim kurulunu, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette yönetici veya yöneticileri, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunu</p>	<p>b) Genel kurul: Anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ve kooperatiflerde genel kurulu, şahıs şirketlerinde ortaklar kurulunu ve gereğinde ortakların tümünü,</p> <p>h) Yönetim kurulu: Anonim şirketlerde ve kooperatiflerde yönetim kurulunu, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette yönetici veya yöneticileri, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunu,</p> <p>ı) Yetkilendirilmiş personel: Bu Tebliğde yer alan hükümler çerçevesinde kuruluş aşamasında, anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerce tutulacak ticari defterlerin açılış onay işlemlerini yerine getirmek üzere ticaret sicili müdürü tarafından görevlendirilen ticaret sicili müdürlüğü personelini,</p>
--	---

2 – Aynı Tebliğin **Fiziki Ortamda Defter Tutma Yükümlülüğü** bölümünde “**Tutulacak defterler**” başlıklı 5. maddesinin üçüncü fıkrasında aşağıdaki değişiklik yapılmıştır.

Değişiklik öncesi madde metni:

Değişiklik sonrası madde metni:

<p>Tutulacak defterler</p> <p>MADDE 5 – (1) Gerçek veya tüzel kişi olup olmadığına bakılmaksızın her tacir yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebiri tutmakla yükümlüdür.</p> <p>(2) Şahıs şirketleri birinci fıkrada sayılan defterlere ek olarak genel kurul toplantı ve müzakere defterini de tutarlar.</p> <p>(3) Birinci fıkrada sayılan defterlere ilave olarak anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri, limited şirketler ise pay defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri tutmak zorundadır. 11 inci maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklıdır.</p> <p>(4) Özel hukuk hükümlerine göre idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan ticari işletmeler ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar tarafından kurulan ticari işletmeler ve bunlara benzeyen ve tüzel kişiliği bulunmayan diğer ticari teşekküller birinci fıkrada sayılan defterleri tutmakla yükümlüdürler.</p>	<p>Tutulacak defterler</p> <p>MADDE 5 – (1) Gerçek veya tüzel kişi olup olmadığına bakılmaksızın her tacir yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebiri tutmakla yükümlüdür.</p> <p>(2) Şahıs şirketleri birinci fıkrada sayılan defterlere ek olarak genel kurul toplantı ve müzakere defterini de tutarlar.</p> <p>(3) Birinci fıkrada sayılan defterlere ilave olarak anonim, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ve kooperatifler pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri, limited şirketler ise pay defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri tutmak zorundadır. 11 inci maddenin dördüncü fıkrası hükmü saklıdır.</p> <p>(4) Özel hukuk hükümlerine göre idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan ticari işletmeler ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar tarafından kurulan ticari işletmeler ve bunlara benzeyen ve tüzel kişiliği bulunmayan diğer ticari teşekküller birinci fıkrada sayılan defterleri tutmakla yükümlüdürler.</p>
--	--

3 – Aynı Tebliğin “**Pay defteri**” başlıklı 9. maddesinin birinci fıkrasında aşağıdaki değişiklik yapılmış, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

Değişiklik öncesi madde metni:

Değişiklik sonrası madde metni:

<p>Pay defteri</p> <p>MADDE 9 – (1) Pay defteri; sermayesi paylara bölünmüş komandit ve limited şirketlerde şirket ortaklarının, anonim şirketlerde pay sahiplerinin kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.</p>	<p>Pay defteri</p> <p>MADDE 9 – (1) Pay defteri; sermayesi paylara bölünmüş komandit, limited şirketler ile kooperatiflerde şirket ortaklarının, anonim şirketlerde pay sahiplerinin kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.</p> <p>(7) Kooperatiflerde pay defterine; ortakların ad ve soyadları, iş ve konut adresleri, ortaklığa giriş-çıkış tarihleri ve çıkarılma sebepleri, taahhüt ettikleri sermaye payları ile bu paylara karşılık yapılan tahsilat ve iadeler, ortaklığa kabul ve çıkışları ile ilgili yönetim kurullarının kararı, tarih ve numaraları kaydedilir.</p>
---	---

MADDE 4 – Aynı Tebliğin “**Yönetim kurulu karar defteri**” başlıklı 10. maddesinin birinci fıkrasında aşağıdaki değişiklik yapılmıştır.

Değişiklik öncesi madde metni:

Değişiklik sonrası madde metni:

<p>Yönetim kurulu karar defteri</p> <p>MADDE 10 – (1) Yönetim kurulu karar defteri, anonim şirketlerde yönetim kurulunun, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticinin veya yöneticilerin şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.</p>	<p>Yönetim kurulu karar defteri</p> <p>MADDE 10 – (1) Yönetim kurulu karar defteri, anonim şirketler ile kooperatiflerde yönetim kurulunun, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde yöneticinin veya yöneticilerin şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.</p>
---	--

MADDE 5 – Aynı Tebliğin “**Fiziki Ortamda Tutulacak Defterlerin Açılış ve Kapanış Onayları- Açılış onayı yapılacak defterler ve onay zamanı**” başlıklı 13. maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Değişiklik öncesi madde metni:

Açılış onayı yapılacak defterler ve onay zamanı

MADDE 13 –(3) Ticaret şirketlerinin ticaret siciline tescili esnasında birinci fıkrada yazılı defterlerin açılış onayları ticaret sicili müdürlükleri tarafından da yapılabilir.

Değişiklik sonrası madde metni:

Açılış onayı yapılacak defterler ve onay zamanı

MADDE 13 –(3) **Anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin kuruluşunda, ticari defterlerin açılış onayları şirket merkezinin bulunduğu ticaret sicili müdürlüğü tarafından yapılır.**

(7) Sicil müdürü, defter tasdiki işlemlerinin yerine getirilmesi için yeterli sayıda personel görevlendirir, söz konusu işlemlerin müdürlükte hızlı, eksiksiz ve doğru bir biçimde yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu işlemlerin yerine getirilmesi için gerekli personel, fiziki koşullar ile donanım, müdürlüğün kurulu bulunduğu ticaret veya ticaret ve sanayi odaları tarafından temin edilir. Gerekli görülmesi halinde bu işlerin yürütülmesi için müdürlük içinde ayrı bir bölüm oluşturulur.

6 – Aynı Tebliğin “**Onayın şekli**” başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının (h) ve (i) bentlerinde aşağıdaki değişiklikler yapılmış ve ayrıca maddeye (i) bendi eklenmiştir.

Değişiklik öncesi madde metni:

Onayın şekli

MADDE 14 –(1) Noterler ile ticaret sicil müdürlüklerinin yapacağı açılış onayları defterin ilk sayfasına yazılır ve aşağıdaki bilgileri içerir:

- Defter sahibinin; gerçek kişilerde adı soyadı, tüzel kişilerde unvanı,
- Defter sahibinin iletişim bilgileri (adres, telefon, e-posta adresi),
- İşletmenin merkezi,
- MERSİS numarası,
- Şirketin faaliyet konusu,
- Tacir sermaye şirketi ise taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı,
- Defterin türü,
- Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu,
- Defterin kullanılacağı hesap dönemi,
- Onay tarihi,
- Onayı yapan makamın resmi mühür ve imzası.

Değişiklik sonrası madde metni:

Onayın şekli

MADDE 14 –(1) Noterler ile ticaret sicil müdürlüklerinin yapacağı açılış onayları defterin ilk sayfasına yazılır ve aşağıdaki bilgileri içerir:

- Defter sahibinin; gerçek kişilerde adı soyadı, tüzel kişilerde unvanı,
- Defter sahibinin iletişim bilgileri (adres, telefon, e-posta adresi),
- İşletmenin merkezi,
- MERSİS numarası,
- Şirketin faaliyet konusu,
- Tacir sermaye şirketi ise taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarı,
- Defterin türü,
- Defterin kaç sayfadan ibaret olduğu,
- Defterin kullanılacağı hesap dönemi,
- Onay tarihi **ve numarası**
- Onayı yapan makamın resmi mühür ve imzası,
- Vergi dairesi ve vergi kimlik numarası**

Yapılan düzenleme ile bundan sonra fiziki ortamda tutulan defterlerin açılış onaylarında onay bilgi numarası, vergi dairesi ve vergi kimlik numarası bilgilerine de yer verilecektir.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

EK:

Ticari Defterlere İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

(* Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER

YMM

Mazars/Denge, Ortak

evetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK

SMMM

Mazars/Denge, Direktör

gogredik@mazarsdenge.com.tr

TEBLİĞ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığında:

**TİCARİ DEFTERLERE İLİŞKİN TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ**

MADDE 1 – 19/12/2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

“b) Genel kurul: Anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ve kooperatiflerde genel kurulu, şahıs şirketlerinde ortaklar kurulunu ve gereğinde ortakların tümünü,”

“h) Yönetim kurulu: Anonim şirketlerde ve kooperatiflerde yönetim kurulunu, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette yönetici veya yöneticileri, limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunu,”

“ı) Yetkilendirilmiş personel: Bu Tebliğde yer alan hükümler çerçevesinde kuruluş aşamasında, anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerce tutulacak ticari defterlerin açılış işlemlerini yerine getirmek üzere ticaret sicili müdürü tarafından görevlendirilen ticaret sicili müdürlüğü personelinin,”

MADDE 2 – Aynı Tebliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler” ibaresi “, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ve kooperatifler” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Tebliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve limited şirketlerde” ibaresi “, limited şirketler ile kooperatiflerde” olarak değiştirilmiş, altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(7) Kooperatiflerde pay defterine; ortakların ad ve soyadları, iş ve konut adresleri, ortaklığa giriş-çıkış tarihleri ve çıkarılma sebepleri, taahhüt ettikleri sermaye payları ile bu paylara karşılık yapılan tahsilat ve iadeler, ortaklığa kabul ve çıkışları ile ilgili yönetim kurullarının kararı, tarih ve numaraları kaydedilir.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “anonim şirketlerde” ibaresi “anonim şirketler ile kooperatiflerde” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 5 – Aynı Tebliğin 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin kuruluşunda, ticari defterlerin açılış onayları şirket merkezinin bulunduğu ticaret sicili müdürlüğü tarafından yapılır.”

“(7) Sicil müdürü, defter tasdiki işlemlerinin yerine getirilmesi için yeterli sayıda personel görevlendirir, söz konusu işlemlerin müdürlükte hızlı, eksiksiz ve doğru bir biçimde yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri alır. Bu işlemlerin yerine getirilmesi için gerekli personel, fiziki koşullar ile donanım, müdürlüğün kurulu bulunduğu ticaret veya ticaret ve sanayi odaları tarafından temin edilir. Gerekli görülmesi halinde bu işlerin yürütülmesi için müdürlük içinde ayrı bir bölüm oluşturulur.”

MADDE 6 – Aynı Tebliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yer alan “tarihi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve numarası” ibaresi eklenmiş, (ı) bendinde yer alan “ve imzası.” ibaresi “ve imzası,” olarak değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“i) Vergi dairesi ve vergi kimlik numarası.”

MADDE 7 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük ve Ticaret Bakanı ile Maliye Bakanı yürütür.